

Dröm vidare

En filmhandledning från Svenska Filminstitutet

Bild: Nonstop Entertainment

Rek för åk 9 - gymnasiet

Mirja som har suttit i fängelse ställs inför valet att förändra sitt liv eller fortsätta som förr. Men kan hon fatta rätt beslut? **Dröm vidare** är en frank och rörande film om systerskap, drömmar, lojaliteter och att bli vuxen. Hur hittar man sin plats i livet när framtiden redan verkar krokigt utstakad på grund av bakgrund och förutsättningar?

Om filmhandledningen

Film är ett spännande och mångfacetterat pedagogiskt verktyg. Våra filmhandledningar är gjorda för att ledsaga dig som lärare i att använda filmmediets många möjligheter i undervisningen. Eftersom du bäst känner dina elever bör åldersrekommendationen ses som en fingervisning. Handledningen kan användas som en förberedelse, och ett stöd och för att öppna upp för frågeställningar och diskussioner. Välj utifrån dina elevers behov, och den tid ni kan avsätta om ni vill diskutera utifrån tema, i samband med något särskilt skolämne eller djupstudera aspekter som exempelvis filmens form. Förbered er gärna genom att se filmens trailer och läsa någon artikel om dess bakgrund och regissör.

Filmen och läroplanen

Från årskurs 9 ska elever enligt läroplanen inom ämnet samhällskunskap utveckla kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Hur ser Sveriges befolkning, sammansättning och geografiska fördelning ut? Vilka sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser medför detta?

Dröm vidare kan fungera för att reflektera över hur ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande påverkas av till exempel socioekonomisk bakgrund, etnicitet, kön och andra faktorer. Utifrån filmen kan eleverna diskutera aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv. Filmens tema kan också leda vidare in i diskussioner om mediernas roll som informationsspridare och opinionsbildare. Inte minst belyses här även frågor om arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt.

Handling

Mirja har just avtjänat ett kortare fängelsestraff och när hon blir utsläppt möts hon av sin rökande lillasyster och blir upphämtad med en lånad bil av sina tre bästa vänner, Sarah, Nina och Emmy. Under bilresan hem till Alby utanför Stockholm, planerar de uppspelta för en gemensam tripp till Montevideo i Sydamerika. Först ska de bara ordna pengar. Ingen av dem har något arbete så att råna en guldbutik blir ett alternativ för att finansiera kalaset.

Mirja bor med sin ensamstående mor Sirkka, som är sjuk i lungsjukdomen KOL, och sin lillasyster Isa. Sirkka som inte har mycket ork försöker få Mirja att ta ansvar och bete sig som en vuxen människa.

När Mirja på eget bevåg ordnar ett jobb som diskare på ett hotell utan att berätta det för vännerna blir stämningen spänd. Hennes mamma å sin sida tvivlar på att dottern verkligen lyckats ordna ett arbete. Men Mirja går in för sina uppgifter, blir populär och befordras snart till Room Service. Hon blir upplärd av den äldre Edit, som både ställer krav och berömmar Mirjas driv. Nu tjänar hon egna pengar och kan festa till vardagen lite för Isa, mamman och sig själv.

Sarah som har upptäckt att Mirja arbetar blir allt kyligare mot vännen. En dag dyker gänget plötsligt upp medan Mirja gör iordning ett rum. De rotar i minibaren och tar för sig av dricka och godis och det hela slutar i en våldsam konfrontation mellan Mirja och Sarah.

När Sirkka hamnar på sjukhus tvingas Mirja ta med sig Isa till jobbet, och under ett arbetspass försvinner en klocka ur ett öppet kassaskåp i en av gästernas rum. Mirja avskedas på stående fot. Det visar sig vara Isa som tagit med sig klockan och som sedan gett den till mamman i present. Det blir droppen för Sirkka som bara ser Mirja som en kriminell och en dålig förebild.

Efter ett våldsamt gräl drar Mirja iväg. Hon gör ett desperat försök att förklara klockans försvinnande för sin chef och få tillbaka sitt jobb men motas bort från hotellet. Efter att ha drivit runt något dygn följer hon efter sitt gäng till en utomhusfest. Mirja som redan druckit lite halsar nu sprit i ett ohejdat tempo och börjar mucka med några tjejer. Sarah, Nina och Emmy stoppar henne innan det hela urartar och nästa morgon vaknar hon upp hemma hos Emmy tillsammans med de lika bakfulla väninnorna.

De ger henne ett ultimatum. Hon måste bestämma huruvida hon är med på kuppen eller inte. Efter lite spanande sitter de redo i en lånad bil, iklädda masker och peruker för att göra en "smash and-grab" mot den lilla affären.

Plötsligt får Mirja syn på Isa, helt ensam och med en spritflaska i handen, och lämnar bilen. Det visar sig att Sirkka har åkt till sjukhuset akut. Systrarna åker genast dit men kommer försent, Sirkka har just avlidit

Vännerna kommer till begravningen och Mirja låter sig tröstas. Samtidigt har hon tagit beslutet att ge upp det gamla livet. Trots att det är smärtsamt att lämna vännerna kan hon inte fly, Nu har hon ansvar både för sin syster och sig själv. Hon tar med sig Isa upp på taket till huset där de bor, hennes eget gömställe. Nu är det bara de två.

Bild: Nonstop Entertainment

Kompisgäng och lojaliteter

När Marja kommer ut från fängelset är det ett tajt gäng som återförenas. De fyra har vuxit upp, och ihop, i något som snarare liknar ett syster-skap eller till och med en ställföreträdande familj. När Mirja börjar ta avstånd uppstår spänningar. Hon får inte ens förståelse när hon hänvisar till sin mammas och systemens behov.

- De är fyra sammansvetsade, men också väldigt olika tjejer. Och vi får inte veta särskilt mycket om var och en, eller om deras bakgrund. Fundera över hur de olika tjejerna presenteras och vad filmen berättar om deras personligheter och om vilken plats de har i gruppen. Bygger deras gemenskap på jämställda förhållanden eller finns det en hierarki?
- Välj en av karaktärerna och skriv en kort text om hennes historia. Vad har hon gått igenom? Hur såg hennes familjeförhållanden ut? Varför hamnade hon i det här gänget?
- Skönt att vi kan lita på varandra, säger Sarah till Mirja. De har ju känt varandra sen barnsben. Filmens stora konflikt är förstås att Mirja drar sig undan vännerna och framför allt deras livsstil. Hur reagerar de? Kan vi förstå hur de resonerar?
- Mirja har ett gammalt fotografi av de fyra vännerna där hon suddat ut sitt eget ansikte. Vad tror ni hon vill manifestera med det?

Vi är inte bortskämda med filmer med bara unga tjejer i huvudrollerna. Hur killgäng, särskilt kriminella, framställs på film är vi mer bekanta med. När Mirja muckar hälsas hon med nästan rituella gester och läten. Mirja peppar sig själv framför spegeln med en blinkning till en av filmhistoriens mest kända scener från Martin Scorseses 70-talsklassiker *Taxi Driver*, där Robert DeNiros karaktär kaxar sig mot spegeln med repliken: "You talkin' to me?!".

- Hur betar sig tjejerna här i grupp? Finns det någon skillnad på hur tjejer respektive killar brukar beskrivas på film? Vilka filmklichéer, särskilt kriminella män och machoideal, kan vi ana att man leker med i *Dröm vidare*? Varför tror ni att man valt att maskera sig som fyra klassiska kvinnliga Disneyfigurer när man ska göra kuppen mot guldbutiken?
- Hur ser det ut i det vanliga livet. Umgås tjejer och killar olika på något sätt? Vilka likheter finns, vilka skillnader?

Mirja har sin sjuka mamma och en yngre syster att ta ansvar för. Relationen mellan henne och mamman är inte heller den bästa. Mamman betror inte Mirja med någon som helst mognad medan Mirja känner att mamman har svikit. Hon hälsade inte ens på i fängelset. Hon missköter sin hälsa.

- För Mirja uppstår en konflikt när hon slits mellan gänget och sin egen familj. Hur beskriver filmen hennes ambivalens? Vilken lojalitet känner hon mot vännerna respektive sin mamma? Vad förväntar sig de olika 'familjerna' av henne?
- När Mirja kommer ut väntar Isa utanför stängslet. Rökandes en cigarett. Trots att hon är i tioårsåldern hänger hon gärna med de äldre tjejerna. Och skönhet och bloggare fyller upp ansenlig del av hennes liv. Fundera över vilken plats hon har i Mirjas liv? Hur påverkas hon av storsystemens val? Vilka slags förebilder har Isa och vad för slags förebild är Mirja för henne? Hur ser deras syster-skap ut?

- Även om systrarna ofta klarar sig själva förlorar de sin mamma och en grundläggande trygghet för alltid. I sista scenen blickar Mirja och Isa ut över sin hemort från taket på huset där hon bor. Hur tänker ni er att det kommer att gå för de två? Vilka styrkor har de som individer och som team?

Drömmar med klassperspektiv

Hemma hos Mirja gapar kylskåpet tomt. Det är ett hem med små ekonomiska resurser där hon och systern Isa vuxit upp. Mamman har varit ensam länge, slitit hårt och nu kan hon inte arbeta på grund av sin svåra sjukdom. Mirja har själv fått se till att skaffa det hon vill ha. Oftast genom att stjäla både mat och kläder. Med sina kompisar har hon drivit en mindre langningscentral av stulna parfym, märkesskor och solglasögon som säljs vidare till andra ungdomar.

Att skolan inte var någon favoritplats framgår av tjejernas minnen. De mutade lärare för att få höga betyg trots att de knappt var närvarande. Vad som lett fram till att tjejerna valt den kriminella banan antyds bara. Men faktum är att ingen av dem har något arbete. Emmy har visserligen en lägenhet, men är också spelmissbrukare och hotas både av Kronofogden och vräkning. När Mirja börjar arbeta ruckas något i deras invanda tillvaro.

- Scenen på hotellrummet när kompisarna, särskilt Sarah, konfronterar Mirja är central. Hon hånas för att ha "balett-knut" och för att vara en orre (slampa) som städar åt rika åsnor. Vad händer mellan tjejerna i den scenen? Vilken outtalad överenskommelse bryter Mirja mot? Vad är ordet balett-knut laddat med för dem? Vilken känsla av svek ger Sarah uttryck för?

Den äldre städerskan Edit berättar hur dyrt innehållet i minibaren är i relation till inköpspriset. En chokladkaka kostar 50 kronor och hon konstaterar att de dyra hotellrummen inte är för vanliga människor som hon eller Mirja. Och det första Mirja gör när hon får pengar är att köpa lite finare mat.

- Fundera över hur filmen berättar om de dagliga förutsättningarna för de som tillhör en ekonomisk underklass. Politiker talar ogärna om klass idag. Man talar om glapp, klyftor, socioekonomiska skillnader och utanförskap i större utsträckning. Hur tänker ni kring ordet klass? Vad betyder det? Är Sverige ett klassamhälle? Fundera över hur filmen berättar om de dagliga förutsättningarna för de som tillhör en ekonomisk underklass?

- Arbetet på hotellet blir ett möte med en annan värld. En värld Mirja inte har tillgång till men som anas. Vilka detaljer i miljöerna och de föremål vi ser vittnar om att här bor människor från en annan klass än hennes?

- Trots att de inte har de ekonomiska förutsättningarna har tjejerna storslagna drömmar om att resa till Sydamerika. Tanken på det höll Mirja upp under fängelsetiden. De tittar på bilder av drömvillan vid havet. Vad symboliserar resan dit för dem?

- * I deras diskussioner dyker synen på samhället upp. Sarah säger att de som borde sitta inlåsta är de här företagen som fuckar upp människors liv. Vad tänker ni att hon syftar på? Vilka val i livet avgör om individen väljer en brottslig bana? Vilken livsstil, vilka normer och vilka frestelser finns i samhället som påverkar ungas drömmar?

- * Carpe Diem, "fånga dagen", står det i med snirkliga glasbokstäver på väggen hemma hos Sirkka. Vilka krossade drömmar tänker ni ryms inom Mirjas mamma? Varför upplever de att den andre har svikit?

Bild: Nonstop Entertainment

- Efter mammans död säger Mirja till Sarah att drömmarna får bli närmare nu. Vad tänker ni att hon menar med det? Kan drömmar vara för stora? Ska man alls begränsa sina drömmar? Eller kan man om man bara vill?
- Dokumentärfilmaren Stefan Jarl gjorde mellan slutet av 1960-talet och 90-talet den uppmärksammade *Modstrilogin* om Kenta och Stoffe som levde i samhällets marginal. Den avslutande filmen hette *Det sociala arvet* och undersöker ifall social tillhörighet går i arv eller inte. Hur kan man applicera tanken om det sociala arvet på *Dröm vidare*? Vad är klasstillhörighet? Hur gör man en klassresa? Vilka hinder kan finnas? Vad gör att man ändå finner trygghet i den klass man är fostrad i?
- I inledningsscenen hörs det bekanta film ljudet av tunga metalldörrar som slår igen och rasslet av lås medan Mirja går genom fängelsets anonyma korridorer tillsammans med en vakt. Vi ser hennes ryggtavla. Plötsligt vänder hon sig om, blickar mot kameran/oss och gör en 'tack för föreställningen-bugning' till en trumvirvel, som en skådespelare. En liknande hälsning mot publiken gör hon senare i ett tomt hotellrum. Två avbrott mot den överlag realistiska tonen. Hur tolkar ni den gesten?

Filmens rum och ett soundtrack till livet

Av de fyra tjejerna är det bara Emmy som har en egen lägenhet. Visserligen en som hon riskerar att bli av med. Men den är också gängets oas. Ett rum som både är fristad, arbetscentral och skönhetsalong och spa med regelrätt pool. Även gården med sina bänkar blir ett extra rum där de kan umgås.

- Fundera över vilka rum tjejerna intar och var de kan vara sig själva. Hur ser deras revir ut?
- Mirja går ofta upp på taket på huset där hon bor. Varifrån hon kan blicka ut över, och långt bortom "orten". Vad tror ni att den platsen betyder för henne? Vilka tankar och framtidsplaner formulerar hon för sig själv tänker ni?

Dröm vidare sällar sig till filmskildringar om, och som utspelar sig i, förorten. Från musikalen *Rännstensungar* till mörka skildringar som *Sebbe* och nu aktuella (och mer komiska) *Måste gitt*.

Det ovanliga med *Dröm vidare* är främst att det här är tjejer i rollerna och att skildringen av förorten som spelplats bryter estetiskt med den gängse framställningen. Det är försommar, genomgående vackert väder och färgerna går i milda nästan drömska pasteller. Färgskalan går igen i filmens mellanrutor, som vanligtvis brukar vara svarta och kallas black-ar, och i färgsättning av kläder, inredning och bakgrunder. Till och med fängelsets dörrar är orangelackade.

2014 kom den uppmärksammade franska filmen *Girlhood*. En film med bara unga tjejer i rollerna som utspelar sig i en förort till Paris. I en omtalad scen dansar de till Rhiannas *Diamonds*. Det musikaliska ledmotivet i *Dröm vidare* är *Easy* av Seinabo Sey. En stärkande låt om systemskap. Men också om självständighet. Följ länken och titta på vilka textrader som skulle kunna appliceras på filmens tema.

<http://www.metrolyrics.com/easy-lyrics-seinabo-sey.html>

- Musikaliska förebilder kan också vara feministiska förebilder. Beyonce och Rhianna har utvecklat ett artisteri som också har en politisk och feministisk sprängkraft. Rapparen Silvana Imam belyser frågor om identitet och etnicitet och kallar sig superpusy. Linda Pira och Robyn har starka feministiska engagemang. Ett annat exempel är artisten Maxida Märak, en starkt engagerad feminist, och samisk aktivist.
- Vilka kvinnliga musikaliska förebilder har ni? Vad i deras budskap och sitt sätt att vara inspirerar er? Vilka manliga musikaliska förebilder har ni? Hur kopplar ni musik till identitet, igenkänning, eller som drivkraft?
- Även om regissören Rodja Sekersöz i flera intervjuer betonat att spelplatsen egentligen är underordnad filmens historia om relationer, blir miljöerna en integrerad del av det visuella. Hur upplever ni att skildringar av förorten brukar se ut? Skiljer sig *Dröm vidare* från förväntade bilder? Finns det seglivade klichébilder även här?
- För tio år sedan började politiker på allvar använda begreppet utanförskap för att beskriva människor som inte kommit in på arbetsmarknaden. Numera används det konstant av politiker och media generellt och som en cementerad definition av områden där många har invandrarbakgrund eller är nyanlända. Hur tänker ni kring ordet utanförskap? Vad är det ordet laddat med? Vad leder det till för bilder av förorten (vissa beskrivs också som "utanförskapsområden"). Både för människor som lever där och alla andra som inte gör det?

EN FILMHANDLEDNING UTGIVEN AV FILMINSTITUTET

Den franska författaren Faïza Guène har skrivit flera böcker om unga tjejer i franska förorter. Hon har i många intervjuer betonat att det också finns en risk att de unga från förorten kan känna sig tvungna att representera just platsen. Att det blir begränsande och att alla ska ha frihet att berätta en historia, och att själva platsen inte ska framhävas eller exotifieras. Fundera över dilemmat som kan uppstå.

- *Dröm vidare* vill vara en berättelse bortom den ensidiga bilden av mörker och problem i en förort, med en stark positivism i grunden. Hur tycker ni att människor som har egen erfarenhet kan förmedla andra, mer hoppfulla och positiva perspektiv? Har ni egna upplevelser? Hur skulle ni vilja bidra till en mer komplex och nyanserad bild? Där både ljus och mörker får samsas. Genom konst, film, poesi, musik eller politiskt engagemang?

Jobb – otrygg trygghet

Inte minst handlar *Dröm vidare* om att arbeta. Mirjas mamma tycker att det är dags att dottern hjälper till med försörjningen. Och Mirja tar också beslutet att skaffa ett arbete. Hur det ska gå till är hon inte klar över men vänder sig det ställe man förknippar med arbetssökande, Arbetsförmedlingen. Väl där blir det knepigare än hon tänkt och hon tar saken i egna händer.

- Mirja skriver in sig på en av förmedlingens datorer och går fram till en kvinna för att få hjälp. Där blir hon upplyst om att hon måste beställa tid för att träffa en handläggare. Det är så det går till nämligen. Hur agerar Mirja i mötet med den korrekta kvinnan? Vad berättar mötet på AF om svårigheterna med byråkrati, regelverk och stelbenthet? På vilket sätt exkluderar det vissa människor? Har ni själva varit i kontakt med AF någon gång? Hur upplevde ni det?
- Mirja ser en annons om ett arbete på ett hotell och stegar sonika in på hotellchefens kontor och berättar om sina färdigheter. Hur presenterar hon sig själv? På vilket sätt bryter hon mot oskrivna lagar om hur man söker ett arbete? Vilka fördelar har hon av att inte vara som alla andra? Vilka drivkrafter har hon? Hur skulle ni göra för att söka ett jobb?

Hotellchefen Paul verkar mer road än imponerad av Mirja men ger henne en chans i disken. När hon visar sig vara ambitiös, duktig och effektiv befordras hon till room service. Efter incidenten då hon provat en gästs lösögonfransar och en klocka försvunnit sparkas hon omgående. Någon ersättning ska hon inte vänta sig. Inte ens det hon har tjänat in.

- Mirjas anställning vilar på en muntlig överenskommelse. På vilket sätt utnyttjar chefen Mirja? Hur får han det att låta som att de har en bra överenskommelse? Hur talar han till henne överlag? Hur ser hans maktposition ut?
- Mirjas situation sätter fokus på ett nutida problem. Osäkerheten för framför allt unga på arbetsmarknaden. Vilka brister ser ni i filmens arbetsuppställning? Verkar Mirja veta något om hur en anställning kan se ut? Är unga människor medvetna om sina rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden? Känner de/ni till facklig verksamhet och vad facket kan hjälpa till med? Ta reda på mer om fackförbunden fungerar i Sverige idag.

Arbetet för Mirja handlar också om att hitta en ny roll och ett nytt sammanhang. Hon får beröm och uppskattning av arbetskamrater och inte minst egna pengar. Mötet med Edit som arbetat på hotellet i trettio år blir en påminnelse om vad arbete, yrkes stolthet och social respekt kan betyda.

- Trivs du här, frågar Mirja Edit under en rökpaus i städningen. Hon svarar nej. När Edit frågar Mirja detsamma svarar hon ja. Hur tänker ni kring deras olika förhållande till just det här arbetet?
- Att ha ett arbete eller inte är det moderna samhällets grundbult. Samtidigt som det diskuteras kring ”enkla jobb” rationaliseras många uppgifter bort, eller ersätts med maskiner. Hur tänker ni kring den existentiella betydelsen av ett arbete? Är det viktigt att ha ett arbete? I så fall varför?
- I en scen skojar Sarah om hur alla töntiga vanliga människor går på som robotar, och bara jobbar, äter och sover. En livsstil som hon föraktar. Vilket förhållande har tjejerna i gruppen till arbete? Vad tror ni de drömmer om att arbeta med?

Tips på fördjupning

Att se

Girlhood, Céline Sciamma, Frankrike 2014

Åta sova dö, Gabriella Pichler, Sverige 2012

Unga Sophie Bell, Amanda Adolfsson, Sverige 2015

Till det som är vackert, Lisa Langseth, Sverige 2010

Filmhandledningar finns även till dessa filmer.

Att läsa

Girlhood – Har himlen en förort, Maria Stark, 2016, Ebes förlag

Två böcker av den franska författaren Faïza Guène:

Kiffe Kiffe imorgon, 2006, Nordstedts.

Drömmar för dårar, 2008, Nordstedts.

Länkar

Om arbetets betydelse i svt-programmet *Idévärlden*:

<http://www.svtplay.se/video/11933730/idevarlden/idevarlden-sasong-1-avsnitt-1>

Länkar till fackförbund för branscher där många unga finns.

<https://www.handels.se/medlem/ung-i-handels/>

<http://www.hrf.net/ditt-medlemskap/ung-i-hrf/>

Lokaltidningen Södra sidan bevakar vad som händer söder om Stockholms innerstad:

<http://www.stockholmdirekt.se/sodrasidan/>

Läs gärna om poeten Amanda:

<http://www.stockholmdirekt.se/nyheter/amanda-gor-poesi-om-orattvisorna-i-fororten/aRKpheiCShSa0vIt1Rlpx0wJsFvQ/>

Filmtrailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=OP1vfG4ZcE>

Intervju med regissören Rojda Sekersöz:

<https://www.moviezine.se/nyheter/hur-jag-gjorde-min-forsta-langfilm-rojda-seker-soz#>

Produktionsuppgifter

Sverige 2017

Producent: Annika Hellström, Agneta Fagerström-Olsson

Regi: Rojda Sekersöz

Manus: Johanna Emanuelsson

Foto: Gabriel Mkrttchian

Klippning: Hanna Storby

Musik: Lisa Holmqvist

Distributör: Nonstop Entertainment AB

I rollerna:

Mirja - Evin Ahmad

Sarah - Gizem Erdogan

Emmy - Malin Persson

Nina - Segen Tesfai

Isa - Ella Åhman

Sirkka - Outi Mäenpää

Edit - Anna Bjelkerud

Paul - Michael Lindgren

Teknikuppgifter:

Längd: 90 minuter

Censur: Från 11 år

Svensk premiär: 2017-03-17

Redaktion

Text: Louise Lagerström

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, april 2017

Kontakt

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via filminstitutet.se/boka-skolbio kan du lära dig mer om hur du hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.